निगृहीतः कन्धरायां शिशुना दृढमुष्टिना । दुर्भङ्गमुष्टिना राजन्नसून् सद्यस्त्यजीजहत् ।
तन्तु पञ्चत्वमापन्नं व्यात्तास्यं बालघातितं । कथञ्चिन्मोचितं दृष्ट्वा नृपतिर्दुःखितोऽभवत् ।
धात्रीं तस्य जगर्हे तां तदाऽश्रुपरमो नृपः । तस्थौ शोकान्वितो राजा शोचंस्तं घटकं तदा । ११४०
पूजनीयाऽपि तत्कालं गृहीत्वा तु फलद्वयं । ब्रह्मदत्तस्य भवनमाजगाम वनेचरी ।
अथापश्यत्तदागम्य गृहे तस्मिन्नराधिप । पञ्चभूतपरित्यक्तं शावं तं स्वतनूद्भवं ।
मुमोह दृष्ट्वा तं पुत्रं पुनः संज्ञामयालभत् । लब्धसंज्ञा च सा राजन् विललाप तपस्विनी ।
॥ पूजनीयोवाच ॥ ननु त्वमागतां पुत्र वाशन्तीं परिसर्पसि । कुर्वंश्चाटुसहस्राणि अव्यक्तकलया गिरा ।
व्यादितास्यः क्षुधार्त्तश्च पीतेनास्येन पुत्रक । शोणेन तालुना पुत्र कथमद्य न सर्पसि । ११४५
पक्षाभ्याञ्च परिष्वज्य ननु वाशामि चाप्यहं । चीचीकूचीति वाशन्तं त्वामद्य न गृह्णामि किं ।
मनोरथो यस्तु मम पश्येयं पुत्रकं तदा । व्यात्तास्यं वारि याचन्तं स्फुरत्पक्षं ममाग्रतः ।
स मे मनोरथो भग्नस्त्वयि पञ्चत्वमागते । विलप्यैवं बहुविधं राजानमथ साऽब्रवीत् ।
ननु मूर्द्धाभिषिक्तस्त्वं धर्मं वेत्सि सनातनं । अथ कस्मान्मम सुतं धात्र्या घातितवानसि ।
स्वपुत्रेण समाकृष्य क्षत्रियाधम शंस मे । न च नूनं श्रुता तेऽभूदियमाङ्गिरसी श्रुतिः । ११५०
शरणागतः क्षुधार्त्तश्च शत्रुभिश्चाप्युपद्रुतः । चिरोषितश्च स्वगृहे पातव्यः सर्व्वतो भवेत् ।
अपालयन्नरो याति कुम्भीपाकमसंशयं । कथमस्य हविर्द्देवा गृह्णन्ति पितरः स्वधां ।
एवमुक्त्वा महाराज दशधर्म्मगता सती । शोकार्त्ता तस्य बालस्य चक्षुषी निर्ब्भिभेद सा ।
कराभ्यां राजपुत्रस्य ततस्तच्चक्षुरस्फुटत् । कृत्वा चान्धं नृपसुतमुत्पपात ततोऽम्बरं ।
अथ राजा सुतं दृष्ट्वा पूजनीयामुवाच ह । विशोका भव कल्याणि कृतन्ते भीरु शोभनं । ११५५
गतशोका निवर्त्तस्व अजर्य्यं सख्यमस्तु ते । पुरेव सखि भद्रन्ते निवर्त्तस्व रमस्व च ।
पुत्रपोडोद्भवश्चापि न कोपः परमस्त्वयि । ममास्ति सखि भद्रन्ते कर्त्तव्यञ्च कृतं त्वया ।
॥ पूजनीयोवाच ॥ आत्मौपम्येन जानामि पुत्रस्नेहं तवाप्यहं । न चाहं वस्तुमिच्छामि तव पुत्रमचक्षुषं ।
कृत्वा वै राजशार्द्दूल त्वद्गृहे कृतकिल्बिषा । गाथाश्चाप्युशनोगीता इमाः शृणु मयेरिताः ।
कुमित्रञ्च कुदेशञ्च कुराजानं कुसौहृदं । कुपुत्रञ्च कुभार्य्याञ्च दूरतः परिवर्ज्जयेत् । ११६०
कुमित्रे सौहृदं नास्ति कुभार्य्यायां कुतो रतिः । कुतः पिण्डः कुपुत्रे तु नास्ति सत्यं कुराजनि ।
कुसौहृदे क विश्वासः कुदेशे नैव जीव्यते । कुराजनि भयं नित्यं कुपुत्रे सर्व्वतोऽसुखं ।
अपकारिणि विस्रम्भं यः करोति नराधमः । अनाथो दुर्बलो यद्वन्न चिरं स तु जीवति ।
न विश्वसेदविश्वस्ते विश्वस्ते नातिविश्वसेत् । विश्वासाद्भयमुत्पन्नं मूलान्यपि निकृन्तति ।
राजसेविषु विश्वासं गर्भसङ्करितेषु च । यः करोति नरो मूढो न चिरं स तु जीवति । ११६५
अभ्युन्नतिं प्राप्य नरः प्रावारः कीटको यथा । स विनश्यत्यसन्देहमाहैवमुशना नृप ।
अपि मार्द्दवभावेन गात्रं संलीय बुद्धिमान् । अरिर्नाशयते नित्यं यथा वल्ली महाद्रुमं ।